

Ålands social tjänste- och assistanshundklubb

Miina Fagerlund, ordförande
Föreningen har ingen anställd.

Kontaktuppgifter:

Hemsida: www.assistanshundar.com

E-post: styrelse@assistanshundar.com

Telefonnummer till ordförande:
0457 342 5119

Styrelsen för 2026

Miina Fagerlund, ordförande

Tilda Backman

Veronica Frank

Susann Råstedt

Johannes Andersson, suppleant

Petra Heinonen, suppleant

Bli medlem

Fyll i formuläret på vår hemsida:

assistanshundar.com

Du kan även kontakta styrelsen på
styrelse@assistanshundar.com.

Medlemsavgiften

för 2026:

Unga 0-21 år: 10€

Pensionärer: 10€

Övriga: 20€

Det här är utbildade assistanshunden och beageln med namnet "Hjortriket Miss Marvelous Berit".

Vad är en assistanshund?

Assistanshundar är till stor hjälp för personer med olika funktionsnedsättningar. Hunden hjälper personen i vardagen på det sätt som passar för just den individen.

Personen som blir hjälpt av hunden och som hunden arbetar tillsammans med kallas "förare".

Här är några exempel på vad en assistanshund kan tränas till:

- Det finns servicehundar som är tränade på att hjälpa personer i rullstol. En sådan hund kan till exempel hjälpa sin förare att ta sig framåt eller över hinder, att klä på sig och att hämta saker.
- Ledarhundar finns för personer med synnedsättning. De hjälper föraren att hitta rätt och varnar för hinder på vägen.
- Hundar kan också tränas till att upptäcka blodsockerförändringar hos en person med diabetes. Det finska namnet för sådana

hundar är "hypokoira".

- Signalhund finns för personer med hörselnedsättning och de uppmärksammar sin förare på olika ljud i omgivningen som ett brandlarm eller en dörrklocka till exempel.
- I Sverige finns även NPF-servicehundar som hjälper sin förare med rutiner som att stiga upp och komma ihåg mediciner. Finland har inte någon motsvarighet till det.
- Smärthund eller på finska "kipukoira" läser av och larmar sin förare när förarens smärtnivå stiger, så att de kan ta en paus eller ta sin medicin.

Hunden utbildas till ett specialiserat område och senare i utbildningen anpassas träningen efter förarens individuella behov. Utbildning av en assistanshund tar minst ett år. När hunden arbetar, bär den ett täcke eller en väst som ett tjänstetecken till allmänheten att det pågår arbete och att hunden inte får tilltalas, klappas, lockas på eller på annat sätt störas i sitt arbete.

Hur får man en assistanshund som ett hjälpmedel?

Här beskrivs vad som gäller för assistanshundar och hur det skiljer sig åt mellan Sverige, fasta Finland och Åland.

Fastlandet: Assistanshunden räknas som ett hjälpmedel och kan sökas från det välfärdsområde där man bor. Det är enbart servicehundar för personer med rörelsenedsättning eller personer som lider av diabetes samt ledarhundar som beviljas som hjälpmedel, inte exempelvis assistanshund för

smärta, psykisk ohälsa eller NPF-problematik. Inte heller signalhundar ges på fastlandet som hjälpmedel. Enbart personer över 18 år kan beviljas assistanshund.

Sverige: Här ingår fler olika sorters begrepp för assistanshund; ledarhund, olika typer av servicehundar, även vid psykisk ohälsa och NPF, larmande hundar med flera. Barn kan vara brukare av assistanshund, men då är alltid en målsman ansvarig för hunden. En färdigt utbildad hund i Sverige kostar mellan 200.000 - 300.000 svenska kronor. Det är också

möjligt att utbilda själv tillsammans med en godkänd assistanshundtränare. Hunden samt utbildningen bekostas då av föraren själv, som kan söka fonder för att få hjälp med kostnaden.

Åland: Den fastländska lagen gäller inte på Åland, eftersom vi har egen lagstiftning om hälso- och sjukvården. Det finns utrymme i gällande lagstiftning för att godkänna assistanshund som ett hjälpmedel på Åland, men eftersom något sådant ärende ännu inte prövats i domstol här, finns ingen praxis för det.

Ny förening:

Arbetar för ökad rätt till utbildade hundar

Miina och Veronica är två av styrelsemedlemmarna i den nya föreningen som arbetar för att fler ska kunna få assistanshund.

Miina Fagerlund är initiativtagare till den nystartade föreningen Ålands social tjänste- och assistanshundklubb. Hon ser att det finns ett stort behov men att det samtidigt är väldigt svårt att få hjälpen en utbildad hund kan ge.

Miina har haft hundar ända sedan hon var liten. Hon använder rullstol och har personlig assistans, och hon tror att för egen del skulle en assistanshund göra mycket för att underlätta hennes vardag.

– Men framför allt ser jag vad hundar kan göra för människor med olika funktionsnedsättningar överlag. Det är något som driver mig, att arbeta för rätten till assistanshundar, eftersom vi är diskriminerade på den punkten på Åland.

Idén om en förening väcktes hos Miina redan för flera år sedan, när hon var engagerad i Ålands neurologiska förening som drev ett assistanshundsprojekt. Efter projektets slut kände hon att det behövs ett långsiktigt arbete med frågan.

– I mitten av augusti (2025) började jag prata med folk om att starta en förening och vi hade vårt första styrelsemöte 14 augusti. Den 17 augusti godkändes vi som förening av Patent och Registerstyrelsen.

Det gick väldigt snabbt konstaterar hon. Föreningen ansökte även och blev beviljade medlemskap i förbundet under hösten.

– Vi ville enda från start söka medlemskap i Funktionsrätt Åland. För en liten förening är det stöd vi kan få genom förbundet guld värt.

Väcker ansvars känsla

Styrelsen består har fyra ordinarie ledamöter, en av dem är Veronica Frank som är föreningens kassör och sekreterare. Veronica jobbar nu inom specialomsorgen för Kommunernas socialtjänst och tidigare har hon även arbetat inom äldreomsorgen. Hon har ett stort hundintresse och egna hundar.

– Om klienter önskar träffa hundar försöker vi ordna det. Det kan vara promenader till exempel.

Hundar är en stor del av livet för både Veronica och Miina, hundarna på bilden är inte utbildade. Veronica (till vänster) med blandrasen Wilfred. Miina (till höger) med spanska vattenhunden Atlas, som är ett stort stöd för henne i vardagen.

Det är motiverande, lugnande, aktiverande, väcker empati och ansvars känsla att ta hand om en hund.

På föreningens höstmöte hade de besök av en förare som jobbar med sociala tjänstehundar. Hon berättade om hur de används inom vården, exempelvis kan klienter spela spel med hunden som hjälp för klienterna att utveckla sin motorik. Hundarna har en läkande dimension berättade föraren på mötet.

– Många hundar som används i vård och skola är inte utbildade, utan är sällskapshund till någon i personalen. Det är inte alltid en optimal situation för hunden och i vissa fall inte heller för klienterna. När det kommer till sådant som försäkringar och vad som gäller om olyckan är framme, kan det bli riktigt knepigt, konstaterar Miina.

Utbildning av social tjänstehund behövs för att såväl hund, som förare, som klient och även arbetsgivare ska vara trygga. För att hunden ska må så bra som möjligt under ett arbetspass, behöver arbetet vara anpassat enligt rollen som social tjänstehund, eftersom en hund aldrig kan förväntas "vara på jobb" en hel arbetsdag. Bland annat det här vill föreningen finnas föra att sprida kunskap om.

Föreningen vill också arbeta för att ändra den diskriminering som det innebär att bo på Åland och behöva en assistanshund. I artikeln här intill beskrivs skillnader mellan Finland och Sverige

när det kommer till att beviljas assistanshund och hur det bekostas. Åland är lite av en gråzon på området konstaterar Miina Fagerlund.

– Den nya lagen i Finland har snävats till efter att beviljande av assistanshundar som hjälpmedel numera hör till välfärdsområdena. Det är svårare att få rätt till hund som hjälpmedel nu och den här diskrimineringen behöver jobbas bort innan lagen kommer till Åland. Det vill vi arbeta för.

Antalet assistanshundar som beviljas på fastlandet har minskat kraftigt och många typer av funktionsnedsättning ger inte längre rätt till att få en utbildad hund.

– Vi har en lagstiftning på Åland som innebär att det skulle vara möjligt för Ålands hälso- och sjukvård att bevilja hund som hjälpmedel. Men det har inte rättsligt prövats, det skulle vara intressant om det gjordes, säger Miina.

På Åland finns assistanshundar både från Sverige och från Finland, men flertalet utbildas i Sverige. Det är svårare att få utbildade hundar från fastlandet och de utbildas ofta på finska. Personer på Åland som behöver en assistanshund står oftast för kostnaden själv.

Föreningen har inte ännu ett så stort medlemsantal och vill gärna ha fler medlemmar. Man behöver inte själv ha behov av assistanshund för att vara medlem, även personer som har intresse i sin yrkesroll eller andra som vill stödja föreningens arbete är hjärtligt välkomna hälsar Miina och Veronica.

Vad är en social tjänstehund?

En social tjänstehund har alltid en förare som är en yrkesperson och föraren tillsammans med hunden arbetar mot en tredje person.

Det är alltså inte föraren själv som blir hjälpt av hunden, utan till exempel en elev eller en klient inom äldreomsorgen. Hunden ses som ett hjälpmedel för yrkespersonen.

Det kan till exempel vara en pedagog som arbetar vid en skola eller ett daghem och som använder hunden i sin yrkesroll. Det kan också vara hundar i äldreomsorgen, specialomsorgen eller vid ett demensboende till exempel.

I skolan kan hunden stödja läslärande för elever

genom att lyssna på högläsning på ett sätt som inte upplevs som dömande. Hunden finns också som en trygghet för elever och de kan vara till stor hjälp för barn med problematisk skolfrånvaro.

Inom vården som vid ett äldreboende eller demensboende finns hunden till hjälp med att göra de boende mer aktiva och den bidrar till glädje och en känsla av trygghet. När man gosar med en hund frisätts hormonet oxytocin, även kallat "kärlekshormonet", som har en lugnande och stressdämpande effekt.

Utbildning av sociala tjänstehundar bekostas alltid av föraren själv eller förarens arbetsgivare. Den utbildade social tjänstehund som idag är verksam på Åland är utbildad i Sverige. Det

finns även utbildningar i Finland som man kan välja att gå, men dessa är på finska.

Skillnaden mellan en social tjänstehund och en vanlig hund:

Den sociala tjänstehunden har tränats att vara stresstålig och att klara av att möta många olika personer. Hundarna ska kunna hantera personer med avvikande beteende och tränas särskilt på otydligt tal till exempel. De är också tränade att motivera personer till aktiviteter. Hunden jobbar tillsammans med sin förare och hunden meddelar när det behövs en paus. Föraren är utbildad att hantera olika situationer tillsammans med hunden. Paret arbetar endast kortare pass, för att möjliggöra att hunden fungerar optimalt i situationen.